

**ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК НАПРЯМУ ЕЛЕКТРИЧНИХ
ВИМІРЮВАНЬ У ХАРКІВСЬКОМУ ПОЛІТЕХНІЧНОМУ ІНСТИТУТІ
(ДО 125-РІЧЧЯ НТУ «ХП»)**

ТВЕРИТНИКОВА О.Є., ОРИШКІНА М.І., КУЧЕРЯВЕНКО М.Ю.

**Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків**

Передумови становлення кафедри «Інформаційно-вимірювальні технології і системи» НТУ «ХП» пов'язано з ім'ям професора Павла Петровича Копняєва. вже на початку ХХ ст. він розпочав викладання дисципліни «Електричні вимірювання», яку забезпечив навчальним посібником та збіркою лабораторного практикуму. Окремим напрямом наукової діяльності П. П. Копняєва стали дослідження в галузі метрології. Підсумком теоретичних робіт у цьому напрямку були його дослідження 1927 р. Він запропонував нову оригінальну систему одиниць, більш зручну при вимірюваннях, де одиниця ваги і одиниця сили мали кількісно однакові значення. Це давало можливість усунути дві існуючі системи механічних одиниць: метр, кілограм, секунда і метр, кілограм-сила, секунда і систематизувати зв'язок між основними одиницями. Але практична реалізація даної системи на той час виявилась неможливою. Дослідження науковця з питань створення досконалої системи одиниць позначили напрям досліджень для послідовників і дозволили встановити пріоритет вітчизняної метрології в постановці такого завдання. Головну увагу Павло Петрович приділяв упровадженню в практику методів і засобів електричних вимірювань. До революції електровимірювальна лабораторія Харківського технологічного інституту проводила перевірку електровимірювальних приладів для виробництв Донбаського, Криворізького, Придніпровського регіонів. На той час це була єдина лабораторія щодо проведення заходів прикладної метрології, яка мала як навчальне, так і наукове значення для розвитку метрологічного забезпечення в Україні.

Оцінюючи необхідність наукової основи метрологічних закладів, П. П. Копняєв бере участь у роботах з проектування і будівництва Української головної палати мір та ваги (УГП), яка згодом стане базою для першого в Україні науково-дослідного інституту метрології. За проектом П. П. Копняєва в УГП було створено електровимірювальну лабораторію для перевірки приладів постійного і змінного струму, де проводились наукові дослідження в області вимірювальної техніки і методик вимірювань.

Отже, діяльністю професора П. П. Копняєва було закладено базу для формування напрямку електричних вимірювань у Харківському політехнічному інституті в подальші роки.